

Message in a tree, deel 2

Onderzoek naar WOII-boominkervingen levert het verhaal op van een Canadese soldaat

Bas Visscher doet onderzoek naar inkervingen in bomen.

Afgelopen zomer verscheen in Boomzorg het artikel 'Message in a tree', waarin Bas Visscher van Konijnenberg Bos en Groen op eigen houtje een onderzoek was gestart naar kerven die hij aantrof in oude bomen. De kerven waren afkomstig uit de Tweede Wereldoorlog en bevatten een verhaal. De verhalen die Visscher verzamelt, moeten uiteindelijk in het oorlogsmuseum terecht komen. Via de media zocht de boomverzorgers van Konijnenberg naar meer boomkerven en verhalen. De eerste lezers- en kijkersreacties heeft hij inmiddels binnen.

Auteur: Santi Raats

SINCE HOLLAND
2 DECEMBER 1945

DEAR SARA AND FAMILY

I WAS BE VERY GLAD WITH YOUR LETTER AND
GET HIM IN GOOD HEALTH. SO IT MAKE IS HAPPY THAT YOU ARE HOME
NOW. MY WIFE AND I ARE HEALTHY, BUT ITS VERY BUSY WITH HIS WORK
NO SPAN-PARTS, NO TIRES AND SO ON, SO I MUST GO IN THE ARMY AND WORK
BY THE MILITARY-GOVERNMENT AS T-SERGEANT IN THE MOTORPOOL. SO I
REPAIR THERE MANY CARS OUT OF THE CANADIAN AND ENGLISH ARMY

I GET THERE GOOD MONEY, CLOTHES AND FOOD, THAT'S WHAT YOU CALL
HERE IT IS NOT SO COLD AS IN CANADA, BUT IT IS ALWAYS RAINING

I HOPE SO THAT YOUR BROTHER IS HOME NOW WHEN YOU GET MY LETTER
MY SONS ARE HOME NOW AND THEY ARE WORKING.

THREE WEEKS AGO SO I WAS FOR THE ARMY IN LONDON, TO TAKE
A TEST ON THE NEW CARS WHO BOUGHT OUR ARMY IN ENGLAND.

I WAS GOING BY AIRPLANE (DOROTHY) FROM VILMERSBURG TO
GRAJON, A VERY NICE TRIP AND SO I SAW LONDON.

WELL YOUR FRANCIS WHAT SHE SAY ABOUT YOUR DUTCH SOUVENIRS?
IT IS I MUST CLOSE SOME WITH BEST WISHES TO YOU AND YOUR FAMILY
FROM YOUR DUTCH FRIENDS

GREETING FRIENDLY

I WIS YOU A HAPPY JOUJAAR
1945/46.

MAYBE THERE ARE MANY MISTAKES
IN IT, BUT SOM, I HOPE THAT YOU
CAN READ THIS. JOHN (JENIK)
JOHN KLEVEN (JANNE)

In Nederland zag John Kleven een familie in een vuilnishoop zoeken naar eten en om te voorkomen dat zij dit weer zouden moeten doen, deelde hij zijn voedselrantsoen met hun. Na de oorlog ontving hij van de familie nog brievenpost.

Visscher kreeg met name reacties van lezers na het verschijnen van een artikel over zijn zoektocht naar WOII-boomkerven in de krant Stentor. Ook kwam het onderwerp voorbij op Radio Apeldoorn en TV Gelderland. Met name oudere lezers schreven over boomkerven die zij hadden gespot tijdens wandelingen of fietstochten.

Erste soldaat teruggevonden

Een voorbeeld van een geslaagde speurtocht was het verhaal van de Nijmeegse basisschool-leraar en fotograaf Nanne Nauta. Dit verhaal stond aanvankelijk los van Visschers speurtocht. Toen Nauta het verhaal van Visscher in de krant las, nam hij contact op met de boomverzorgers. Nauta vond, geheel toevallig te zijner tijd als de zoektocht naar kerven door Visscher, boomkerven

'Met name oudere lezers reageren op de boomkerven die zij hebben gespot'

in een oude beuk. 'Daar stond op JK, Sprague, Manitoba, Canada, Feb 8 1945,' vertelt Visscher het relaas. 'Nauta stuurde een foto ervan met een begeleidende email naar de Dawson Trail Dispatch-krant in Canada in de hoop meer te weten te komen.'

Nauta vertelde aan de Canadese krant dat zijn vader veertien was toen de Duitsers arriveerden en iedereen dwong om Arnhem binnen een dag te verlaten. Het Nauta-gezin vertrok met bijna niets en leefde in het bos. Arnhem lag in de

Frans van Westing uit Putten las het eerder verschenen artikel over de boomkervingen en schrijft aan Visscher: 'In de tweede wereldoorlog ben ik als vijf jaar na de bevrijding geboren persoon zeer geïnteresseerd, temeer omdat ik in het dorp Putten ben geboren en nog woon. Zoals u misschien bekend is, heeft zich hier een drama afgespeeld door represailles van de Duitsers na een mislukte overval op een auto met Duitse officieren. Het gevolg is dat er 659 mannen zijn weggevoerd, er een aantal is vrijgelaten en uit de trein is gesprongen, en de trieste balans was dat er 48 personen zijn teruggekeerd en 552 slachtoffers onder erbarmelijke omstandigheden het leven lieten in diverse concentratiekampen, waaronder een jongere broer van mijn vader en twee schoonvaders en een zwager van twee oudere broers van mij.

Voor het geval u niet bekend bent met deze gebeurtenissen maar daarin interesse heeft verwijst ik naar www.oktober44.nl. De mislukte overval vond plaats bij de zogeheten Oldenallerbrug op de oude Rijksweg van Putten naar Nijkerk. Na ontdekking hebben de Duitsers alle in- en uitgangswegen van en naar Putten bewaakt en alle mannen opgepakt. Nu kom ik op een eventuele aanwijzing voor uw zoektocht naar boomkerven. Het zal een jaar of twintig geleden zijn dat ik met mijn dochter van toen ongeveer 11 jaar een fietstochtje maakte en voor Nijkerk bij een grote bocht voor het kasteel. Salentein dat nu een restaurant is, even stilhield bij een groep, ik denk, beukenbomen. Ik kan mij herinneren dat er op diverse bomen was gekerfd en er ook Duitse namen op bomen stonden. Helemaal zeker weet ik het niet meer maar ik denk dat ik toen ook jaartallen zag die betrekking hadden op de oorlogsjaren. Wij zijn daar niet lang gebleven dus ben ook niet intensief aan het speuren geweest, maar de gedachte kwam toen wel bij mij op dat bij het bewaken van de wegen naar aanleiding van de overval hier misschien ook Duitsers hebben gestaan en uit vervalg in de bomen hebben gekerfd.'

John Stanley Kleven

John Stanley Kleven

De Canadese krant had verder onderzoek verricht en had veel informatie ontvangen over 'JK': In september 1940 ging John Stanley Kleven het leger in. Hij was toen 24 jaar en was het oudste van de vijf kinderen in het boerengezin uit het dorpje Prague. Twee broers en een zus gingen eveneens het leger in. Voordat hij het leger in ging, was John Kleven een ster bij de Canadese radiozender CBC, samen met zijn broer Oliver.

'In een beuk staat een symbool voor een parachute gekrast en daarbij de initialen van de soldaat'

Moment van inkerving

Op 8 februari 1945 bereidden 50 duizend Britse en Canadese soldaten en vijfhonderd tanks zich in het bos bij Beek-Ubbergen, ten zuid-oosten van Nijmegen, voor op een nieuw offensief tegen de Duitsers in het Reichswald. Duizenden kilometers verwijderd van zijn thuisdorp in Minatoba zou hij deelnemen aan een historische operatie. Vlak voordat hij het slagveld opging, nam de 29-jarige artillerist John Kleven de tijd om zijn

initialen en herkomst in een boom na te laten. Hij overleefde het offensief.

Goede afloop

Tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog werd John Kleven overgeplaatst naar het westen en raakte hij bevriend met een familie in Leiden. Hij zag hen in een vuilnishoop zoeken naar eten en om te voorkomen dat zij dit weer zouden moeten doen, deelde hij zijn voedselrantsoen met hun. Van de familie ontving hij na de oorlog nog brievenpost. In 1945 verliet hij de militaire dienst en in 1946 trouwde hij met Anne, die nog leeft. In 1981, op 65-jarige leeftijd, overleed John Kleven aan een hartaanval. Hij heeft twee zoons en een dochter. Zijn nabestaanden vinden het fantastisch om te horen over de nalatenschap in de boom in het verre Nederland.

'Nabestaanden vinden het fantastisch om te horen over de inkervingen die hun dierbare ooit heeft gemaakt'

Vooraf leads uit Oost-Nederland

Visscher ontving met name aanknopingspunten: tips over waar lezers of televisiekijkers kervingen hadden gespot. De reacties kwamen met name uit het oosten van het land, zoals uit Zutphen, Rijssen, Dalfsen en uit de omgeving van Paleis 't Loo. 'Graag ontvang ik ook reacties uit de rest van Nederland, bijvoorbeeld uit de omgeving Wassenaar, of uit andere plaatsen die bekend staan om oude bomen.'

Tijdroevende speurtocht

Visscher heeft alle locaties al bezocht en heeft foto's gemaakt van de kervingen. 'Voor de TV Gelderland-uitzending ben ik de dag van tevoren naar Beek-Ubbergen afgereisd om de locatie van de boomkerving waarover ik geïnterviewd werd, uit mijn hoofd te kennen. Toen ik op de locatie rondliep, zag ik meerdere ingekerfde bomen. Een mooi exemplaar was een beuk die de initialen en naam van een Duitse soldaat zag met een ingekerfd symbooltje voor een parachute. Ook stond daarbij de datum van inkerving. Het is echter een hele klus om het verhaal daarachter te ontdekken. Je moet zoeken in alle archieven, toenadering zoeken bij Niod en –als je erachter komt welk regiment op die plek gelegerd was en om welke soldaat het draait, moet je contact opnemen met personen in het land en de plaats

van herkomst van de kerver.' Omdat Visscher onmogelijk alle tips zelf kan nagaan naast zijn werk bij Konijnenberg, krijgt hij per januari 2014 een afstudeerder Communicatiewetenschappen toegewezen. Deze student zal alle reacties inventariseren en onderzoeken waar de initialen vandaan komen. 'Ik hoop dat er uit alle leads net zulke mooie verhalen voortkomen als uit het John Kleven-verhaal,' aldus een gedreven Visscher. Het is de bedoeling dat de verzamelde verhalen een plek krijgen, samen met de losgezaagde stukken stam met de inkervingen, in het nationale oorlogsmuseum.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

<http://www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-4332>

Boombeheerders en boomverzorgers door heel Nederland, zien jullie nog meer boomkerven uit de Tweede Wereldoorlog in oude bomen gekerfd staan? Neem contact op met Bas Visscher: bas@konijnenbergbosengroen.nl